

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу
Географія систем розселення

Обсяг	4 кредити ЄКТС / 120 годин
Семестр, рік навчання	семестр 3, рік навчання - 2
Дні, час, місце	згідно з розкладом
Викладач (і)	Ніколаєва Олена Іванівна; кандидат географічних наук, викладач кафедри економічної та соціальної географії і туризму
Контактний телефон	+38 0997773767
Е-mail:	en420025@gmail.com
Робоче місце	геолого-географічний факультет, кафедра економічної та соціальної географії і туризму (ауд.47)
Консультації	очні консультації: згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри онлайн-консультації: телефон, соціальні мережі

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом.

Інші види комунікації: консультація за розкладом

e-mail: en420025@gmail.com

телефон: +38 (099) 7773767

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення методологічних основ розселення населення, чинників формування розселення, основних форми розселення, типів поселень, територіальних системи розселення України. Основною проблемою навчального курсу є загальні закономірності територіальної організації розселення в Україні та методика виділення територіальних систем розселення.

Пререквізити. Лекційний курс та практичні заняття з курсу "Географія систем розселення" викладаються студентам на базі знань, які були одержані ними при вивченні дисципліни першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Основи суспільної географії», «Соціальна географія», «Економічна та соціальна географія України»

Постреквізити курсу.

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни, а також дисципліни вільного вибору: «Урбаністичне геопланування».

Метою викладання дисципліни є надання студентам теоретичних основ розселення населення, чинників формування розселення, форм розселення, типів поселень, територіальних систем розселення в Україні.

До **завдань** курсу належить:

- з'ясувати основні поняття територіальних систем розселення;
- розглянути основні форми і типи поселень;
- визначити загальні закономірності розселення в Україні;
- освоїти методику виділення територіальних систем розселення.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: методи описання, аналізу та прогнозу розселенських процесів; методи дослідження розселення; методи виділення елементів територіальних систем розселення; наукові підходи до вивчення розміщення населення; наукові школи по вивченню розселення;

вміти: описувати розселенські процеси; аналізувати тенденції і чинники розвитку міських і сільських поселень; виділяти територіальні елементи систем розселення; на практиці застосовувати різні методи наукових досліджень територіальних систем розселення; пропонувати шляхи перспективного розвитку міських поселень.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (24 год.) та практичних занять (14 год.), організації самостійної роботи студентів (82 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади розселення.

Тема 1. Загальні закономірності та принципи розселення.

Тема 2. Трансформація розселення на рубежі століть.

Тема 3. Методологічні та методичні засади дослідження розселення.

Тема 4. Закономірності формування та розвитку міських поселень.

Тема 5. Сучасні особливості розвитку сільських поселень.

Тема 6. Поняття про етногенез та етнічні населення світу. Принципи класифікації народів світу.

Змістовий модуль 2. Формування і структура територіальних систем розселення в Україні.

Тема 7. Формування і структура систем розселення в Україні.

Тема 8. Міське та сільське розселення України: сучасний стан і тенденції структурних трансформацій.

Тема 9. Етнічні аспекти розселення в Україні.

Тема 10. Урбанізація. Соціально-географічні та просторові аспекти. Головні ознаки та властивості агломерацій. Мегалополіси.

Тема 11. Трудові ресурси. Економічно активне населення. Самодіяльне населення. Ринки робочої сили. Безробіття.

Тема 12. Стан навколишнього середовища в поселеннях України.

Перелік рекомендованої літератури

1. Джаман В. О. Регіональні системи розселення: демогеографічні аспекти. Чернівці: Рута, 2003. 392 с.

2. Доценко А. І. Регіональне розселення: проблеми та перспективи. К.: Наукова думка, 1994. 195 с.

3. Доценко А. І., Зінич В. Т., Великохатко О. Т. Регіональне розселення в Україні: стан і прогноз. К.: РВПС України НАН України, Видавництво «Фенікс», 2007. 376 с.

4. Доценко А. І. Територіальна організація розселення (теорія та практика). Рада по вивч. прод. сил України НАН України. Київ: Фенікс, 2010. 536 с.

5. Доценко А. І. Сільське розселення в Україні: динаміка та структура: монографія. Рада по вивч. прод. сил України НАН України. Київ: Фенікс, 2010. 288 с.

6. Заставецька Л. Б. Системи розселення і геопросторові проблеми вдосконалення адміністративно-територіального устрою України. [наук. ред. Шаблій О.І.]; Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2013. 331 с.

7. Поручинська І. В., Поручинський В. І., Слащук А. М., Король П. П. Демографічна ситуація Північно-Західного економічного району: оцінка стану, акценти державного регулювання. Монографія 2020. 150 с.

8. Пручинський В. І., Поручинська І. В., Слащук А. М., Мельничук М. М. Система розселення Волинської області в умовах трансформації суспільства. Монографія. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2015. – 193 с.

9. Розвиток сільських територій в системі євроінтеграційних пріоритетів України: монографія / Ін-т регіон. дослідж. НАН України; наук. ред. В. В. Борщевський. Львів, 2012. 216 с.

10. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи,

методики. Одеса: Астропринт, 2005. 632 с.

11. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії: Підручник. Л.: Видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 444 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, контрольна письмова робота, оцінювання виконання індивідуальних завдань, захист результатів практичних робіт, тестування (бланкове або комп'ютерне), оцінювання виконання практичних навичок та ін.

Форми і методи підсумкового контролю: залік

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль												Сума балів	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2							Індивідуальне самостійне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	16	100
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7		

Самостійна робота студентів

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт, колоквиумів і звітів. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента систематичної самостійної роботи.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Підсумковий письмовий контроль здійснюється в аудиторії, у разі відсутності або низького результату перескладається одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. У разі недотримання політики щодо дедлайнів та перескладання контрольні заходи вважаються не зданими.

Політика щодо академічної доброчесності: курс передбачає написання реферату, який буде перевірений на дотримання академічної доброчесності, що регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І.Мечникова»

https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat-2021.pdf

Політика щодо відвідування та запізень: відвідування лекцій – вільне, практичних занять – обов’язкове, запізнення не бажані. Бали за відвідування занять не нараховуються.

Мобільні пристрої: допускається використання смартфона, планшету або іншого пристрою з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії: студент повинен дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу.